Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

ROK II WARSZAWA, NIEDZIELA DN. 10 WRZEŚNIA 1933 R ZESZYT 32

1933 RZEMIOSŁO

Cena 20 gr

CZASOPISMO TYGODNIOWE

WYDAWANE

PRZEZ RADĘ IZB RZEMIEŚLNICZYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ PRZY WSPÓŁUDZIALE IZB RZEMIEŚLNICZYCH.

CENTRALA REDAKCJI I ADMINISTRACJI

WARSZAWA, UL. ŚW. TERESY 2 m. 4, tel. 9-17-40. KONTO P. K. O. 6066

Redaktorzy: WŁ. GINDRICH I A. ZABĘSKI

ODDZIAŁY: *BIAŁYSTOK*, ul. Kilińskiego 23: *BRZEŚĆ N/B.*, plac J. Piłsudskiego 13: *GRUDZIĄDZ*, ul. Groblowa 29/31; *KATOWICE*, ul. Stawowa 10; *KIELCE*, ul. Wspólna 4; *KRAKÓW*, ul. św. Anny 9; *LWÓW*, ul. Kościelna 8; *LUBLIN*, ul. Powiatowa 3; *ŁÓDŹ*, ul. Ewangelicka 18; *ŁUCK*, ul. J. Piłsudskiego 14; *NOWOGRÓDEK*, ul. Piłsudskiego 8, *POZNAŃ*, ul. Fr. Ratajczaka 26/27; *STANISŁAWÓW*, ul. Sapieżyńska 18; *TARNOPOL*, Izba Rzemieślnicza, *WARSZAWA*, ul. Szkolna 2; *WILNO*, ul. Adama Mickiewicza 23; *WŁOCŁAWEK*, ul. Zduńska 3.

PRENUMERATA: KWART. Zł. 2.40, PÓŁROCZN. Zł. 4.80, ROCZNIE Zł. 9.60.

CENY OGŁOSZEŃ: Cała strona zł. 180, ½—90 zł., ¼ —50 zł., ⅛—25 zł., 1/16—15 zł.

Pożyczka Narodowa

rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o wypu-
Dziennik Ustaw z dnia 7 września b. r. przyniósł szczeniu pożyczki wewnętrznej w sumie 120 miljonów złotych w złocie.

Wypuszczenie pożyczki wewnętrznej było przewidziane przez Ministra Skarbu jeszcze podczas zeszłorocznej dyskusji budżetowej, to też ogłoszony dekret Prezydenta Rzeczypospolitej w niczem nie zaskakuje opinji publicznej i jest normalnym etapem realizacji budżetu państwowego na rok 1933/34.

Celem zaznajomienia naszych czytelników z charakterem pożyczki zastanowimy się nad dwoma zasadniczemi zagadnieniami a mianowicie nad warunkami emisji oraz zanalizujemy powody dlaczego została ona emitowana w bieżącej chwili.

Pożyczka, której nadano nazwę narodowej, co uzasadniamy poniżej, opiewa nominalnie na 120 miljonów złotych w złocie w obligacjach imiennych (podobnie, jak to miało miejsce z obligacjami Banku Polskiego) i oprocentowana jest na 6% rocznie. Cena sprzedażna obligacji nie może być niższa, niż 90 zł. na 100 zł. Minister Skarbu może zarządzić przedterminowy całkowity lub częściowy wykup, po upływie 3-ch lat od chwili emisji. Odsetki od obligacyj płatne będą z dołu w dniu 2 stycznia i 1 lipca każdego roku za zwrotem kuponów. Kapitał i odsetki zabezpieczone są całym ruchomym i nieruchomym majątkiem Państwa. Obligacje 6% pożyczki zwolnione są od wszelkich podatków i danin państwowych i samorządowych i nie ulegają wraz z kuponami żadnemu zajęciu, nie wyłączając zajęcia z tytułu należności publiczno-prawnych. Obligacje mają wszelkie prawa papierów pupilarnych i mogą być używane do lokowania kapitałów osób pozostających pod opieką i kuratelą, jakoteż kapitałów fundacyjnych, kościelnych, korporacyj publicznych, kaucyj cywilnych i wojskowych oraz depozytów. Obligacje imienne pożyczki wypuszczane będą w odcinkach po 50, 100, 200, 500 i 1000 złotych, a należność za nie rozłożona jest na 6 równych rat miesięcznych, z których pierwsza winna być uiszczona przy subskrypcji. Osoby wpłacające całość lub większą część należności zgóry, otrzymają bonifikatę w wysokości pół procent miesięcznie od sum wpłaconych przedterminowo. Subskrypcja zostanie otwarta w dniu 28 września r. b. a przyjmować ją będą: Bank Polski, Bank Gospodarstwa Krajowego, P. K. O., Banki Związkowe, Komunalne Kasy Oszczędności oraz wszystkie Kasy urzędów Skarbowych.

Tyle o technicznej stronie 6% pożyczki wewnętrznej. Zkolei poświęcimy parę słów powodom, jakie skłoniły Rząd do emitowania pożyczki oraz stanowisku społeczeństwa, jakie powinno ono zająć w akcji subskrypcji.

Bieżąca pożyczka wewnętrzna różni się tem od in-

DRUKARNIA WŁ. ŁAZARSKIEGO w WARSZAWIE

nych dokonywanych przez Państwo tranzakcyj kredytowych, iż zaciąga się ją nie jak dotąd na inwestycje, lecz na budżet państwowy. Zjawisko tego rodzaju jest doskonale znane wszystkim, najzasobniejszym nawet gospodarczo państwom światowym. Polska jest jednym z tych nielicznych państw, które najpóźniej w gronie innych państw apeluje do ogółu społeczeństwa o czasowe zasilenie Skarbu przez zdeponowanie swych oszczędności względnie wolnej gotówki w formie obligacyj pożyczkowych, posiadających zresztą najpewniejsze gwarancje i dobre oprocentowanie. Ten właśnie charakter pożyczki, mającej na celu zrównanie budżetu państwowego, co jest naczelnem zadaniem każdego rządu i każdego zdrowo myślącego społeczeństwa przyczynił się do określenia pożyczki, jako narodowej. Rząd dając subskrybentom dobre warunki materjalne apeluje do patryjotyzmu społeczeństwa, aby przystąpiło masowo i solidarnie do aktu o wysokiej doniosłości nietylko w finansowem tego słowa znaczeniu lecz również i to może przedewszystkiem moralnem. Znając wypróbowany patryjotyzm naszego społeczeństwa nie wątpimy ani na chwilę, że Rząd się na niem nie zawiedzie i doprowadzi tranzakcję do szczęśliwego rozwiązania.

W. G.

Rejestracja umów o naukę w przedsiębiorstwach fabrycznych

Centralny Związek Przemysłu Polskiego zwrócił się do Rady Izb Rzemieślniczych z prośbą o spowodowanie ujednolicenia praktyki stosowanej przez Izby Rzemieślnicze przy rejestracji umów o naukę, którą terminatorzy odbywają w przedsiębiorstwach fabrycznych.

Sfery przemysłowe wysuwały postulat, by obowiązek uiszczania opłaty za rejestrację umowy o naukę przed Izbą Rzemieślniczą został przesunięty na koniec okresu nauki, a to ze względu na to, że uczniowie często opuszczają warsztaty przed końcem nauki.

Pozatem Centralny Związek podkreślił, że niektóre Izby Rzemieślnicze pobierały dodatkowe opłaty w wypadkach zmiany mistrza, pod kierunkiem którego terminator kształcił się.

W wyniku ankiety, rozpisanej przez Radę Izb Rzemieślniczych do wszystkich Izb Rzemieślniczych, ustalonem zostało, że w okręgach wszystkich Izb, proceder rejestrowania umów o naukę odbywa się jednolicie i zgodnie z postanowieniami prawa Przemysłowego z dnia 7 czerwca 1927 roku.

W razie zarejestrowania ucznia, który pobiera naukę w przedsiębiorstwie fabrycznem, pobiera się, ustaloną w danej Izbie Rzemieślniczej, opłatę, wpisując do rejestru umów o naukę czas rozpoczęcia nauki, oraz imię i nazwisko kierującego nauką.

W wypadku zmiany osoby, uprawnionej do kierowania nauką rzemiosła, czyniona jest jedynie w rejestrze umów odpowiednia adnotacja, bez pobierania przytem jakiejkolwiek opłaty dodatkowej za tę czynność, często kancelaryjną.

Co się tyczy opłat pobieranych przez Izbę Rzemieślniczą za rejestrację umowy o naukę, to nie ulega najmniejszej wątpliwości, że opłata ta powinna być uiszczona jednocześnie z rejestracją umowy w Izbie Rzemieślniczej.

Z ostatniej chwili

POŻYCZKA NARODOWA A RZEMIOSŁO

W związku z ogłoszeniem pożyczki narodowej, zawiązał się komitet obywatelski, którego zadaniem będzie ścisła współpraca z Rządem w kierunku jaknajrychlejszego i najsprawniejszego przeprowadzenia i zamknięcia emisji. Na czele komitetu stoi p. Marszałek Senatu Raczkiewicz, wiceprezesami są b. Minister Skarbu p. Jan Piłsudski i b. Minister Skarbu p. Ignacy Matuszewski, Komisarzem — Wiceprezes Banku Gospodarstwa Krajowego, p. Starzyński. Do Komitetu zgłosili akces wybitni przedstawiciele duchowieństwa, organizacyj, zrzeszeń i związków gospodarczych oraz społecznych. Z ramienia rzemiosła wchodzą do Komitetu pp. Senator Stefan Wiechowicz, przewodniczący Rady Izb Rzemieślniczych, Mieczysław Grzybowski, Dyrektor Rady, oraz większość prezydentów Izb Rzemieślniczych w kraju.

Pierwsze posiedzenie Komitetu odbyło się dnia 7 września b. r. w sali posiedzeń Senatu.

ZMIANY W RZĄDZIE.

Dotychczasowy Wiceminister Skarbu, p. Kazimierz Rożnowski został przeniesiony w stan nieczynny.

Na jego miejsce zamianowany został p. Wacław Jędrzejewicz, dotychczasowy dyrektor departamentu w Min. Spraw Zagranicznych.

Równocześnie p. Prezydent Rzeczypospolitej zamianował podsekretarzem stanu w Min. Przemysłu i Handlu p. Henryka Floyar-Rajchmana, dotychczasowego szefa biura inspekcji przedsiębiorstw w Min. Skarbu.

B. Wiceminister p. Rożnowski ma objąć obowiązki prezesa Izby ubezpieczeń społecznych, naczelnej instancji wszystkich zakładów ubezpieczeniowych, powstającej na podstawie ustawy scaleniowej.

Sprzedaż na targach a świadectwa handlowe

Ze względu na liczne zażalenia drobnych rzemieślników, od których urzędy skarbowe wymagają zakupienia świadectw handlowych IV kategorji na prawo sprzedaży ich wyrobów na targach rynkowych, Rada Izb Rzemieślniczych wystąpiła do władz skarbowych z wnioskiem o zwolnienie rzemieślników od tego obowiązku, którego prawo i życie nie usprawiedliwiają.

Rada w swym memorjale powołała się między innemi na orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie Nr. II. K. 227/32, z którego wynika, że sprzedaż własnych wyrobów pod gołem niebem nie jest sprzedażą z lokalu handlowego. W tym wypadku taki lokal nie istnieje, a więc nie istnieje osobno przedsiębiorstwo handlowe, wymagające nabycia świadectwa handlowego.

Rzemieślnik małomiasteczkowy sprzedaje wyroby ze swej pracowni, a w dni parmarczne stawia je na rynku, przed tymże nabywcą, stosownie do lokalnego zwyczaju. Mając więc świadectwo przemysłowe VIII kategorji, uprawniające go do prowadzenia pracowni oraz do sprzedaży własnych wyrobów z pracowni, ma tem samem prawo do dorywczej sprzedaży ich na rynku, gdyż odrębnego handlu niemi nie prowadzi, a wykonywa na rynku tylko funkcie swego rzemiosła, nie będąc kupcem.

Orzeczenie Sądu Najwyższego odnosi się do sprawy, powstałej przed dniem 1 stycznia 1932 r., kiedy jeszcze od drobnego rzemieślnika (pracującego conajwyżej z jedną siłą pomocniczą) nie wymagano świadectwa przemysłowego. Jednak i dzisiaj, gdy taki rzemieślnik obowiązany jest wykupywać świadectwo przemysłowe VIII kategorji, trudno przypuszczać, iżby ustawa chciała go jeszcze obarczać świadectwem handlowem IV kategorji na prawo sprzedażv jego wyrobów w dni jarmarczne. Pozatem art. 20 ustawy o podatku przemysłowym wogóle nie wymaga wykupienia świadectw przemysłowych do sprzedażv towarów na targach, trwających mniej niż trzy dni, (w miasteczkach targ trwa zwykle dzień).

Jakie stanowisko zajmą w tej sprawie władze skarbowe nie należy przesądzać. W każdym razie wszelkie względy słuszności przemawiają za rozstrzygnięciem sprawy na korzyść drobnych rzemieślnków.

Przed Zjazdem rzemiosła pomorskiego w Toruniu

W dniu 3 września r. b. obradowała Rada Naczelna Zw. Tow. Rzem. Somodz. na Pomorzu w Grudziądzu pod przewodnictwem Prezesa *W. Nowogowskiego*. Zjazd powitali: Prezydent Izby Rzemieślniczej *Jakubowski*, Dyrektor *Biszoff* oraz delegat Izby Skarbowej *Niedźwiedzki*. Referat o położeniu rzemiosła wygłosił red. *A. Zabęski*, poczem wywiązała się obszerna dyskusja. Następne sprawy nowelizacji ustawy przemysłowej i reformy ubezpieczeń społecznych przedstawił szczegółowo p. *Biszoff*. a rozporządzenie o przetargach, wystawach i kredytach — sekretarz *Dr. Cieszyński*. Skolei przystąpiono do wysłuchania sprawozdań prezesów poszczególnych Towarzystw Samodz .Rzemieślników, z których wynika, iż w całym szeregu stowarzyszeń pomorskich prowadzona jest intensywna praca organizacyjna, a w niektórych towarzystwach zakupuje się wspólnie węgiel, jak to ma miejsce w Grucznie, albo też czuwa się pilnie nad biegiem całego życia rzemieślniczego i interwenjuje we wszystkich ważniejszych sprawach, jak to odbywa się w większości innych zrzeszeń.

Po wysłuchaniu sprawozdań Prezesa i sekretarza uchwalono jednomyślnie absolutorjum obecnemu Zarządowi, który w ciągu 4-ch miesięcy po objęciu urzędowania wykazał wyjątkową energję i obudził życie w całym szeregu towarzystw. Kilku mówców podnosiło wobec tego z zadowoleniem energją obecnego Zarządu i zachęcało go do dalszej pracy.

W sprawie terminu ogólnego zjazdu rzemiosła pomorskiego postanowiono, iż ma być zwołany w połowie października do Torunia w celu uczczenia jubileuszu 700-lecia tego starożytnego grodu pomorskiego.

Po wyczerpaniu porządku dziennego i szczegółowem rozpatrzeniu wszystkich spraw podatkowych i skarg, które zostały szczegółowo wyjaśnione przez p. Naczelnika Niedźwieckiego, stwierdzono, iż władze skarbowe na Pomorzu ściśle współpracują z organizacjami rzemieślniczemi i życzliwie wysłuchują wszystkich słusznych zażaleń i wniosków.

Mamy nadzieję, iż wobec intensywnej pracy Izby Rzemieślniczej w Grudziądzu i Związku Twarzystw Samodz. Rzemieślników Zjazd rzemiosła Pomorskiego wypadnie imponująco oraz że udział w nim wezmą przedstawiciele rzemiosła z całej Polski.

Eksport beczek do Ameryki

Sprawa eksportu beczek dębowych do piwa do Ameryki została już definitywnie załatwiona — uzgodniono warunki finansowe i podpisano już umowę na dostawy pierwszych większych transportów.

Spółka bednarzy w Wilnie kończy obecnie wykonywanie pół tysiąca beczek.

W Białymstoku spółka bednarzy, składająca się 5-ciu poważnych firm robi 1000 beczek.

Izba Rzemieślnicza w Wilnie organizuje w Brasławiu spółkę bednarzy, która ma uruchomić pracownię, produkującą dziennie do 200 beczek.

Bezpieczeństwo pracy na Wystawie Zdrowia w Poznaniu

Stały i znaczny wzrost wypadków przy pracy oraz związane z tem obciążenia i straty społeczne zwróciły uwagę sfer przemysłowych na konieczność prowadzenia celowej i systematycznej walki ze złem, wynikającem jedynie z braku ochrony przy maszynach lub też indywidualnych ochron robotników. Brak uświadomienia wśród robotników o grożącem im przy pracy niebezpieczeństwie i o środkach zapobiegawczych jest również przyczyną znacznej ilości wypadków, codziennie niemal podawanych na łamach prasy.

To też godną szczególnej uwagi będzie w Wystawie „Przyroda, Zdrowie i Opieka Społeczna" (od 12 września do 1 października 1933), Sekcja „Bezpieczeństwo Pracy i Higjena Przemysłowa", która powstaje z inicjatywy Zarządu Wystawy.

Celem tej sekcji jest m. i. wskazanie sferom przemysłowym na istniejące przedmioty i urządzenia ochronne dla zapobiegania wypadkom przy pracy oraz urządzenia higjeny przemysłowej odpowiadające współczesnym wymogom naukowym, a także zaprezentowanie szerokim rzeszom zwiedzających Wystawę wszystkich istniejących już przedmiotów i urządzeń w tej dziedzinie, wyrabianych przez fabryki i wytwórnie krajowe.

Zaprojektowana sekcja obejmować będzie następujące przedmioty:

1. Urządzenia: dla ochrony głowy i dróg oddechowych, dla ochrony przed obryzgiem oczu mniej lub więcej ciężkiemi ciałami oraz przed przenikaniem obcych ciał do oczu, dla ochrony dróg oddechowyrh od pyłu, kurzu, kwasów i dymów oraz gazów, dla ochrony oczu przed szkodliwemi promieniami światła.

2. Urządzenia dla ochrony ramion, rąk i palców: przy operowaniu maszynami tnącemi, przy manipulacjach kwasami, produktami chemicznemi i t. d.

3. Urządzenia dla ochrony nóg i stopy: przed oparzeniem, przed wilgocią, przed wyładowaniem elektrycznem i t. d.

4. Inne urządzenia ochronne: pasy bezpieczeństwa, urządzenia chroniące przed upadkiem, drabiny bezpieczeństwa, plakaty ostrzegawcze, przepisy, wydawnictwa i t. d.

Ze względu na doniosłe znaczenie tej Sekcji dla całokształtu akcji zapobiegania wypadkom, udział w niej biorą wszystkie zainteresowane instytucje społeczne i firmy przemysłowe, w organizacji zaś dopomagają najlepsze w tej dziedzinie siły fachowe.

Zaznaczyć należy, że Wystawa będzie pierwszym dotąd w Polsce pokazem zbiorowym tego typu a jednocześnie jedynem źródłem informacyjnem dot. rodzimej wytwórczości w tej dziedzinie.

Organizuje się pociągi specjalne na Wystawę z całej Polski ze zniżką 70%.

Kobieta mistrzem cukierniczym na Pomorzu

W dniu 18 lipca 1933 r. składała egzamin czeladniczy w zawodzie cukierniczym p. Zofja Frąckowska z Chełmna, córka znanego mieszczanina z Chełmna. Egzamin praktyczny wypadł celująco.

Pani Zofja Frąckowska złożyła egzamin czeladniczy jako pierwsza kobieta w tym zawodzie.

Świetny wynik egzaminu p Frąckowskiej spotkał się z ogólnem uznaniem rzemiosła pomorskiego.

Książki pożyteczne

Józef Sierakowski — *„Podręcznik kroju dla szkół zawodowych"*. 25 lat pracy w zakresie krawiectwa damskiego, studja zagraniczne i szereg lat pracy pedagogicznej w szkołach zawodowych — oto fundament, na którym wyrosła cenna praca Józefa Sierakowskiego p. t. „Podręcznik kroju dla szkół zawodowych". Podręcznik ten został odznaczony I-szą nagrodą na konkursie, ogłoszonym w r. 1931 przez Państwowe Sem. Nauczycielek Rzemiosł. Praca Józefa Sierakowskiego wypełniła dotkliwą lukę w naszem piśmiennictwie pedagogiczno-rzemieślniczem. Oprócz wiadomości ściśle praktycznych, opartych na długoletniem doświadczeniu autora, Podręcznik Sierakowskiego zawiera jasno i zwieźle ujęte wiadomości teoretyczne.

Pierwsza część podręcznika zawiera sposoby zdejmowania miar, plany figury, wykonywanie ubiorów damskich i dziecinnych i t. p. Jasność wykładu i dokładnie wykonane rysunki ułatwiają przyswojenie sobie treści, niezbędnej dla każdego, kto pracuje w branży krawieckiej.

Nakładem Wojewódzkiego Instytutu Rzemieślniczo-Przemysłowego w Poznaniu wyszła książka p. t. *„Piekarstwo"*, opracowana przez nauczycieli Publicznej Szkoły Dokształcającej Zawodowej w Poznaniu.

Na treść składają się rozdziały:

Zarys dziejów rzemiosła piekarskiego; rozwój piekarstwa w Polsce zboże; mąka, materjały dodatkowe, używane w piekarstwie, woda, istota i znaczenie chemji i fizyki w piekarstwie; nasze pokarmy; fermentacja, drożdże i ich istota, kwas, bakterje i zarodki drożdżowe w zaczynie, sztuczne środki na spulchnienie ciasta, o wyrobie pieczywa, przygotowanie do pieczenia chleba i przyrządzenie ciasta na kwasie, pieczenie, rodzaje, wady, choroby i badanie chleba, o nadpieku, przeprowadzenie próbnego wypieku, przygotowanie do pieczenia białego pieczywa i przyrządzanie ciasta na drożdzach, badanie białego pieczywa, pieczywo luksusowe, piece piekarskie, zastosowanie maszyn w piekarstwie, mniejsze maszyny pomocnicze. narzędzia i sprzęty piekarskie, wzorowe urządzenie piekarni, higjena w piekarstwie, o chorobach zawodowych, istota i sposób prowadzenia kalkulacji, małe powtórzenie z rachunków i zadania praktyczne kalkulacyjne.

Książka stanowi praktyczny i nieodzowny podręcznik dla zawodowców, a specjalną wartość posiada dla kandydatów do egzaminów, oraz uczniów zawodu piekarskiego. Obejmuje ona 180 stron z 43 rycinami. Cena zł. 3.—, dla szkół zł. 2.50.

KOMUNIKAT IZBY RZEMIEŚLNICZEJ W ŁODZI.

Izba Rzemieślnicza w Łodzi podaje do wiadomości zainteresowanych, iż stosownie do uchwały Walnego Zebrania Izby z dnia 30 października 1932 r. ostateczny termin do uzupełnienia podań o dopuszczenie do egzaminu czeladniczo-mistrzowskiego dla samoistnych rzemieślników, upływa w dn. 30 września 1933 r.

Podania, które do tego terminu nie zostaną uzupełnione odpowiedniemi dokumentami i opłatą egzaminacyjną, rozpatrywane nie będą.